

Betreft : Motie exploitatie zonneweide
Aan : Leden van de commissie Fysiek Domein
T.b.v. : Commissie van woensdag 19 mei 2021
Van : Bert Rebel
Behandelaar: Eelco Weyland
Datum : 12 mei 2021

Geachte leden van de commissie Fysiek Domein,

In de raadsvergadering van 5 november 2020 is tijdens de behandeling van de begroting 2021 motie M1 (Gemeentelijke exploitatie zonneweide) aangenomen. Hierin wordt het college opgedragen de mogelijkheden te onderzoeken om als gemeente een zonneweide binnen en/of buiten de gemeentegrenzen te exploiteren. De motie is bijgevoegd als bijlage 1.

Hierop hebben wij de mogelijkheden en eventuele onmogelijkheden om als gemeente een zonneweide te exploiteren globaal verkend. In dit memo leest u de uitkomsten hiervan. Op basis van deze verkenning trekt ons college de conclusie dat nader onderzoek naar de exploitatie van een zonneweide door de gemeente op dit moment niet opportuun is.

Wettelijke mogelijkheden, bezien vanuit treasury en financiële regelgeving

In de financiële wet- en regelgeving zijn voor gemeenten geen specifieke bepalingen opgenomen met betrekking tot het exploiteren van zonneweides. De regels schrijven in algemene zin voor dat investeringen door de gemeente gepleegd moeten worden in activiteiten die van direct of indirect belang zijn voor (een substantieel deel van) de eigen inwoners. Bij exploitatie van een zonneweide in de eigen gemeente lijkt daarvan sprake. In enkele gemeenten, waaronder Harderwijk, Twenterand en Midden-Drenthe, bestaan plannen voor dergelijke investeringen op het eigen grondgebied. De gemeenten zijn in deze gevallen overigens geen initiatiefnemer. De initiatiefnemers zijn bedrijven en/of lokale energiecoöperaties.

Bij deelname in zonneweides buiten Huizen zou de redenering gevolgd kunnen worden dat hierbij sprake is van een indirect publiek belang voor de bewoners van Huizen, vanuit de gedachte dat opwekking van duurzame energie een algemeen belang betreft. Zekerheid daarover is er echter niet. Er zijn, voor zover wij hebben kunnen nagaan, geen vergelijkbare gevallen bekend. De gemeente Huizen zou hier letterlijk en figuurlijk nieuw terrein betreden.¹

Voor een nadere toelichting op de financiële regels wordt verwezen naar bijlage 2. Als ervan uit wordt gegaan dat het is toegestaan om deel te nemen in een dergelijk investering, dan kan de vervolgvraag zijn of er mogelijkheden zijn in Huizen, of dat buiten de gemeente Huizen gekeken moet worden.

Mogelijkheden in Huizen zelf

Grootschalige zonneweides in de gemeente Huizen zijn binnen het huidige ruimtelijke beleid niet inpasbaar. Geschikte locaties zijn er niet en de plaatsing wordt niet mogelijk gemaakt in bestemmingsplannen.

¹ Het is wel staand beleid om via de inkoop van groene elektriciteit voor eigen gebouwen, de openbare verlichting e.d. duurzame projecten buiten de gemeente te stimuleren. Zo wordt op dit moment alle aan de gemeente geleverde elektriciteit opgewekt met Nederlandse windenergie.

Uw raad heeft zich bij de behandeling van de concept Regionale Energiestrategie op 1 juli 2020 bij amendement uitgesproken tegen de plaatsing van grootschalige zonneweides (en windturbines) in of nabij natuurgebieden, hetgeen in de definitieve RES 1.0 is overgenomen. Dit amendementsvoorstel is volledigheidshalve als bijlage 3 bijgevoegd.

Mogelijkheden buiten de gemeente Huizen

Dit betekent dat naar mogelijkheden buiten de gemeente Huizen gekeken zou moeten worden. Op dit punt van de verkenning moet nader worden ingegaan op de wenselijkheid van zo'n initiatief.

In het Klimaatakkoord is als streefdoel opgenomen dat minimaal 50% van de grootschalige duurzame energieopwekking, zoals via windturbines en zonneweides, via lokaal eigenaarschap wordt gerealiseerd. Het spreekt voor zich dat hieraan overwegingen met betrekking tot participatie, hetgeen in Huizen ook als bijzonder belangrijk wordt gezien, ten grondslag liggen. Het streven naar lokaal eigenaarschap is onverkort overgenomen in de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid (RES 1.0). Lokaal eigenaarschap vraagt in feite om een versterkte inzet van de gemeente en haar bewoners om duurzame opwekking van energie binnen de eigen gemeentegrenzen te realiseren.

Hoe moet vanuit dit beginsel worden gewogen dat een gemeente op het eigen grondgebied geen zonneweide toestaat, maar om vooral financiële redenen wel wil deelnemen aan een zonneweide buiten de gemeente? Hoe gelijkwaardig worden in een dergelijk geval de lusten (financiële opbrengsten) en lasten (ruimtegebruik, aantasting landschap e.d.) verdeeld? En hoe zouden omwonenden van de zonneweide in de betreffende gemeente dit ervaren?

Anders gezegd, het actief zoeken naar de exploitatie van een zonneweide buiten de eigen gemeente verhoudt zich niet met het streven naar lokaal eigenaarschap en daarmee niet met de uitgangspunten van de Regionale Energiestrategie en het Klimaatakkoord. Deze constatering is voor ons college reden om geen verder onderzoek te doen naar de exploitatie van een zonneweide buiten de eigen gemeente.²

Concrete kansen voor de exploitatie van een zonneweide komen pas in beeld wanneer uw raad zou besluiten in het ruimtelijk beleid hiervoor de mogelijkheden te creëren. Achteraf gezien kan worden geconstateerd dat de raad door het aannemen van het amendementsvoorstel bij de behandeling van de concept-RES op 1 juli 2020 de basis voor uitvoerbaarheid van motie M1 reeds zelf heeft weggenomen. Deze mededeling dient dan ook als bevestiging van en nadere toelichting op de eigen keuze.

² Uw raad heeft ons college de financiële ruimte gegeven voor het doen van nader onderzoek, door in de motie te benoemen dat de kosten hiervoor ten laste kunnen worden gebracht van de reserve milieubeleid. Van die mogelijkheid maken wij dus geen gebruik.

Bijlage 1: Motie

Motie gemeentelijke exploitatie zonneweide

De raad van de gemeente Huizen,

in vergadering bijeen op 5 november 2020,

gelet op het bepaalde in artikel 44 van het "Reglement van orde voor de vergaderingen en overige werkzaamheden van de raad 2015",

overwegende dat:

- de lasten voor de inwoners van Huizen worden verzwaaard zonder te kijken naar alternatieve inkomstenbronnen;
- de opbrengsten van onze gelden – die ondergebracht zijn bij het Rijk – onvoldoende opbrengen om onze begroting sluitend te maken;
- de verhoging van de onroerendzaakbelasting (OZB) een ongewenst middel is om tekorten weg te werken;
- zonnepanelen met succes worden in gezet bij bedrijven en particulieren om energiekosten te verlagen;
- het volleggen van alle (gemeentelijke) daken met zonnepanelen onvoldoende energie oplevert om aan alle stroombehoeften van nu en de toekomst te voldoen;
- zonnepanelen uitermate geschikt zijn om ook een bijdrage te leveren aan vermindering van de CO₂ uitstoot;
- de zonneweide bij Eemnes (kruispunt A1 /A27) alsvoorbeeld 5 miljoen kWh (waarde €1,1 miljoen euro) en een CO₂ reductie van 2,3 miljoen kg per jaar oplevert;

draagt het college op:

de mogelijkheden te onderzoeken om als gemeente een zonneweide binnen en/of buiten de gemeentegrenzen te exploiteren, en dit onderzoek toe te voegen aan het milieuprogramma 2021 (en eventuele kosten ten laste te brengen van de reserve milieubeleid);

en gaat over tot de orde van de dag.

Ingediend door:

R. de Bruijn (Leefbaar Huizen)

Bijlage 2: Treasuryfunctie en financiële wet- en regelgeving

Doelstelling en functies van de treasury

De treasuryfunctie van de gemeente omvat alle activiteiten die voorzien in de vermogensbehoefte van de gemeente. De gemeente moet over voldoende geld beschikken om altijd aan alle verplichtingen te kunnen voldoen: het op tijd betalen van uitkeringen, subsidies, salarissen en facturen van derden. De gemeente Huizen is in de redelijk unieke positie dat er sprake is van een financieringsoverschot, zodat het hiervoor aantrekken van geldleningen tot op heden niet nodig is geweest. Alle uitgaven en investeringen worden betaald met eigen middelen.

De overtollige middelen, die dus tijdelijk niet nodig zijn voor de uitoefening van de publieke taak, mogen in het kader van treasury worden belegd binnen de kaders van de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) en de Ruddo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden). Dit uit zich onder andere in de beheersing van renterisico's door ongewenste renteschommelingen. Hierbij gelden als wettelijke normen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Sinds eind 2013 is voor decentrale overheden het schatkistbankieren ingevoerd. Dat wil zeggen dat alle overtollige liquide middelen verplicht bij de schatkist moeten worden aangehouden. De enige uitzondering hierop is dat gemeenten overtollige middelen mogen uitzetten bij andere decentrale overheden. Dat gebeurt ook, al zijn de rendementen op de beleggingen sinds 2014 door deze regels en de lagere rente gedaald.

Het uit hoofde van de publieke taak verstrekken van leningen en het verlenen van garanties aan derden is eveneens mogelijk. Om het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelen door derde partijen mogelijk te maken, is het soms nodig dat de gemeente financieel bijspringt. Wanneer er sprake is van een onrendabele exploitatie kan de gemeente subsidiebijdragen verstrekken zodat een sluitende exploitatie kan worden gerealiseerd. Een voorbeeld is als de gemeente voorziet in de financieringsbehoefte (lening) van een sportvereniging die naar het oordeel van de gemeenteraad de publieke zaak dient.

De publieke taak zelf wordt in de Wet Fido niet nader omschreven. Hiermee wordt recht gedaan aan de autonomie van de decentrale overheden ten aanzien van de afbakening van de publieke taak en de wettelijke taakomschrijving. Het is de gemeenteraad die de publieke taak bepaalt. Activiteiten op het grensvlak van publieke en private activiteiten, zoals het deelnemen aan PPS-constructies, kunnen een onderdeel van de publieke taak van de gemeente zijn. Overwegingen voor de gemeenteraad hierbij zijn: of de betreffende activiteiten direct of indirect van belang zijn voor (een substantieel deel van) de eigen inwoners en of de gemeente de geëigende overheidspartij is om deze activiteiten te steunen. Daarnaast bepaalt de gemeenteraad het budgettaire kader voor de uitoefening van de publieke taak. (Zoals de lening verstrekking aan of garantieverlening ten behoeve van instellingen die bijdragen aan de publieke taak).

Regels toegepast op exploitatie zonneweide

Vanuit de Wet Fido gezien is er geen directe belemmering voor een gemeente om zelf een zonneweide binnen de eigen gemeente te exploiteren. Het betreft immers activiteiten die direct of indirect van belang zijn voor (een substantieel deel van) de eigen inwoners en dus een publieke voorziening. Bij zonneweides buiten de gemeente Huizen zou de redenering gevolgd kunnen worden dat hier sprake is van een indirect belang.

Amendementsvoorstel uitzonderen zoekgebieden in of grenzend aan natuurgebieden van de RES

De raad van de gemeente Huizen,

in vergadering bijeen op 1 juli 2020,

gelet op het bepaalde in art. 147b van de Gemeentewet en art. 43 van het "Reglement van orde voor de vergaderingen en overige werkzaamheden van de raad 2015",

gelezen het voorstel van het college d.d.19 mei 2020, nr. 9, betreffende 'Concept Regionale Energie Strategie (RES)'

overwegende dat:

- in de concept-RES een 10-tal zoekgebieden is opgenomen in de Gooi en Vechtstreek voor de opwekking van zon- en windenergie;
- zoekgebieden weliswaar niet vastliggen, maar wel de denk- en zoekrichting vormen voor de ontwikkeling van RES 1.0;
- als hoofdpunten (opgehaald uit de bijeenkomsten, werksessies en ateliers) voor de concept-RES worden genoemd:
 - a. dat oog moet worden gehouden voor landschappelijke waarden;
 - b. dat voorzichtigheid moet worden betracht met de onomkeerbaarheid van oplossingen, terwijl toekomstige technieken nog niet kunnen worden meegewogen;
 - c. dat er geen/weinig steun is voor zon/wind in natuurgebieden en cultuurhistorisch landschap;
 - d. grote delen van de Regio Gooi en Vechtstreek zijn aangemerkt als (potentieel) werelderfgoed, Natura 2000, stiltegebied en Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- in de Startnotitie Regionale Energie Strategie NHZ maatschappelijk draagvlak als leidend principe is meegegeven voor 'kwaliteit RES';
- een aantal zoekgebieden van de deelregio Regio Gooi en Vechtstreek zijn gelegen in of zeer nabij (potentieel) werelderfgoed, Natura 2000 en NNN;
- Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland met de drie gebiedsbeheerders Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten en Goois Natuurreservaat, in februari 2020 pleitten geen zoekgebieden aan te wijzen in de rode zones van de Visiekaart Wind Regionale Energie Transitie Noord-Holland, waaronder het Gooi, terwijl andere gebieden wel geschikt werden geacht.

Zie:

<https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/natuurorganisaties->

geen-plaats-voor-zonnepanelen-en-meer-windmolens-in-ijsselmeergebied

- het Gooimeer als mogelijk experimenteergebied voor wind- en zonne-energie wordt aangemerkt;
- in andere concept-RESsen reeds voldoende experimenteergebieden zijn opgenomen

besluit:

aan het door het college voorgestelde besluit de volgende beslispunten toe te voegen die als volgt luiden:

3. De gemeente Huizen pleit er voor dat het algemeen bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek zich in de RES-regio Noord-Holland Zuid expliciet uitspreekt tegen zoekgebieden voor zon- en windenergie in de RES 1.0, voor zover deze gelegen zijn in of aangrenzend aan beschermde natuurgebieden.

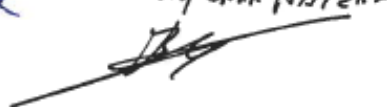
4. De gemeente Huizen pleit er voor dat het algemeen bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek zich in de RES-regio Noord-Holland Zuid expliciet uitspreekt tegen het aanmerken van het Gooimeer als experimenteergebied

Ingediend door:

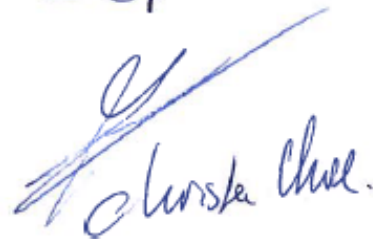
J. Ribberink
(VVD)

R.d. Brug
Lid van Huizen

S.O.P.

Christa Chel.

Dorpsbelang
Huizen.

J. Druisse

